
OHJAUSSUUNNITELMA

Yksikön johtaja hyväksyi ohjaussuunnitelman päätöksellään 17.11.2015. Tiedekuntamuutokseen liittyviä päivityksiä tehty 24.8.2017.

Viestintätieteiden tiedekunta Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmat

1. Periaatteet ja tavoitteet

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelma perustuu opetusneuvoston 3.10.2011 antamaan linjaukseen opintojen ohjauksesta Tampereen yliopistossa [i], tutkinto-ohjelmien ohjaussuunnitelmien laadinnasta annettuun ohjeeseen ja koulutukseen syksyllä 2012 (ks. liite 1) [ii] sekä opintopsykologi Taija Tuomisen päivittämiin HOPS-prosessin tavoitteisiin keväältä 2014 (ks. liite 2). Suunnitelman ovat yhdessä koostaneet yksikön kahdeksan ohjausvastaavaa, ja se täydentää osaltaan yksikön toimintakäsikirjassa esiteltyjä toimintaperiaatteita.

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmissa opintojen ohjauksen periaate on opiskelijan ohjaaminen ja tukeminen hänen koko opintokaarensa ajan. Sanna Vehviläisen *Ohjaustyön oppaan* mukaan (Gaudeamus 2014) ohjaus on yhteisöllistä toimintaa, jolla ”tuetaan ja edistetään ohjattavan oppimis-, kasvu-, työ- tai ongelmanratkaisuprosesseja sellaisilla keinoilla, että ohjattavan toimijuus vahvistuu” (s. 12). Pedagogisen määritelmän taustalla on ensinnäkin kysymys siitä, *mihin* ohjaus kohdistuu, toiseksi siitä, *ketkä* ovat ohjauksen toimijoita ja kolmanneksi siitä, *miten* ja millä keinoin ohjataan. Näin ollen ohjauksen voi ymmärtää prosessina, joka perustuu ohjaajan ja ohjattavan välisen kumppanuuden, dialogisuuden ja läpinäkyvyyden periaatteisiin (*Ohjaustyön opas*). Ohjaussuunnitelmaa laatiessamme olemme huomioineet näiden periaatteiden toteutumisen tiedekunta- ja tutkinto-ohjelmakohtaisilla tasoilla.

Ohjaussuunnitelmadokumentti koostuu neljästä osiosta: 1) periaatteet ja tavoitteet, 2) yhteiset resurssit ja käytänteet, 3) arviointi ja kehittäminen ja 4) tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma. Toisessa osiossa osoitetaan ohjauksen eri osa-alueista vastuussa olevat tiedekunnan opintopalveluiden henkilökunnan jäsenet ja määritellään kaikille tutkinto-ohjelmille yhteiset ohjauskäytänteet. Kolmannessa osiossa arvioidaan ohjausjärjestelmän tulevia kehittämistarpeita ja neljäs osio koostuu tutkinto-ohjelmakohtaisista ohjaussuunnitelmista sisältäen ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytänteet.

2. Yhteiset resurssit ja käytänteet

Opintopalveluiden henkilökuntaan kuuluvat **opintopäällikkö** ja **opintokoordinaattorit** ovat tiedekuntatason tärkein resurssi järjestelmällisen ohjauksen toteuttamisessa. Opintopäällikkö ohjaa

opiskelijoita erityisesti tutkintorakenteen osalta kuten myös valmistumiseen ja muualla kotimaassa suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Opintokoordinaattorit ohjaavat tutkinto-ohjelmien omissa opintokäytänteissä kuten opintokokonaisuuksien suorittamisessa, kokonaismerkinnöissä, opintojen yhteensovittamisessa, opintojen hyväksiluvussa. He myös tiedottavat ajankohtaisista opintoasioista. **Kansainvälisten asioiden koordinaattori** ohjaa mm. vaihto-opiskeluun ja ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä asioissa. Tämän lisäksi **opintos sihteeri** antaa yleistä opintoneuvontaa ja ohjaa valmistumiseen liittyvissä kysymyksissä. Tutkinto-ohjelmien toimijoiden eli **ohjausvastaavien, HOPS-opettajien, tutkinto-ohjelmavastaavien, opiskelijatuutoreiden ja aineenopettajakoulutuksen vastuuhenkilöiden** tehtävänkuvat on kuvattu tutkinto-ohjelmakohtaisissa ohjaussuunnitelmissa. Tiedekunnan eri ohjaustoimijat pitävät myös yhteyttä yliopistotason ohjaustoimijoihin. Näihin kuuluvat ohjausvastaavien toimintaa yliopiston laajuisesti koordinoiva **opintopsykologi, saavutettavuusyhteyshenkilö** sekä **työelämäpalveluiden henkilökunta**.

Tämän ohjaussuunnitelman ensimmäinen versio hyväksyttiin syksyllä 2013. Tuolloin entisen kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikön ohjausvastaavat sopivat yhteisistä ohjauksikäytänteistä, joiden mukaan jokaisessa tutkinto-ohjelmassa käydään kolme henkilökohtaista HOPS-keskustelua opintokaaren eri vaiheissa. Näistä ensimmäinen käydään pakollisten orientoivien opintojen yhteydessä, toinen ennen kandidaatintutkintoon sisältyvää seminaaria tai sen yhteydessä ja kolmas ennen maisteriopintojen seminaaria tai sen yhteydessä. HOPS-opettaja ja opiskelija sopivat yhdessä keskustelujen käymistavoista.

26.10.2015 julkaistu [HOPS-opettajan opas](#) löytyy yliopiston henkilökunnan sisäisiltä sivuilta.

Tämän lisäksi tiedekunta on sittemmin ottanut käyttöön yhteisen kurssipalautejärjestelmän, jonka tarkoituksena on opiskelijoiden osallistaminen opetuksen kehittämiseen ja opetussuunnitelmatyön läpinäkyväksi tekemiseen. Kurssipalautejärjestelmä noudattaa kansainvälisen PDCA-kehityssyklin toimintaperiaatteita. [iii] Tiedekunta on myös ottanut käyttöön yhteisen pro gradu -tutkielman työskentelysuunnitelman. Kaikki opinnäytteitä koskevat ohjeet on koottu kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmia koskevaan [opinnäyteohjeeseen](#). Tutkinto-ohjelmien erityiset ohjauskeinot- ja käytänteet on kuvattu niiden omissa ohjaussuunnitelmissa.

3. Arviointi ja kehittäminen

Ohjausvastaavat jatkavat ohjaustoiminnan kehittämistä ja keskustelun virittämistä ajankohtaisista ohjausaiheista. Tutkinto-ohjelmakohtaiset ohjaussuunnitelmat sisältävät tietoa tutkinto-ohjelmien omista erityisistä ohjaustoiminnan kehittämiskohteista. Tiedekuntatasolla näihin kohteisiin kuuluvat tutkielmien ohjaukseen liittyvien ongelmatapausten ratkaisutavat, HOPS-opettajien koulutuksen edistäminen laaja-alaisissa tutkinto-ohjelmissa, AHOT-käytänteiden kehittäminen ja yhteisen kurssipalautejärjestelmän toiminnan monitorointi ja tulosten hyödyntäminen.

Ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä ovat vastuussa ohjausvastaavat, ja tutkinto-ohjelmien henkilökunnat tai OPS-työryhmät hyväksyvät muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

4. Tutkinto-ohjelmakohtainen ohjaussuunnitelma

POHJOISMAISTEN KIELTEN TUTKINTO-OHJELMA

Pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelma koostuu neljästä osiosta: 1) periaatteet ja tavoitteet, 2) resurssit ja työnjako, 3) keinot ja käytänteet ja 4) arviointi ja kehittäminen. Osiossa 1 kuvataan tutkinto-ohjelmakohtaisen ohjauksen periaatteet ja tavoitteet, osiossa 2 osoitetaan ohjauksen eri osa-alueista ensisijaisesti vastuussa olevat tutkinto-ohjelman ja opintopalveluiden henkilökunnan jäsenet, osiossa 3 määritellään ohjaukseen soveltuvat keinot ja käytänteet opintokaaren eri vaiheissa ja osiossa 4 arvioidaan ohjausjärjestelmän tulevia kehittämistarpeita.

1. Periaatteet ja tavoitteet

Pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelmassa opintojen ohjauksen periaatteena on ohjata ja tukea opiskelijaa opintojen suunnittelussa ja niiden tavoitteellisessa suorittamisessa koko opintokaaren ajan. Ohjauksella pyritään lisäämään vuorovaikutusta opiskelijoiden kanssa ja tukemaan opintojen edistymistä ja tutkinnon valmistumista, jotta voidaan ennaltaehkäistä koulutusajan pitkittymistä, koulutuksen keskeyttämistä ja työllistymisen viivästymistä. Ohjauksen tavoitteena on ohjattavan toimijuuden vahvistaminen ja itseohjautuvuuden saavuttaminen sekä elinikäiseen oppimiseen ohjaaminen. Ohjauksella tuetaan myös opiskelijan henkistä hyvinvointia. Ohjausta annetaan opintojen kaikissa vaiheissa perusopinnoista syventäviin opintoihin ja mahdollisiin tohtoriopintoihin.

Tässä ohjaussuunnitelmassa määritellään ne resurssit ja käytänteet, jotka mahdollistavat ohjauksen järjestelmällisen toteuttamisen aina maisterin tutkinnon suorittamiseen saakka. [Tohtoriopintojen ohjaamisen käytänteet](#) on määritelty Opiskelun oppaassa erikseen.

2. Resurssit ja työnjako

Opiskelijoiden opintojen ohjaamiseen osallistuu tutkinto-ohjelman koko henkilökunta. Jokaisella henkilökunnan jäsenellä on oma vastuualueensa, ja tarvittaessa opiskelija ohjataan eteenpäin tilanteissa, joissa asian käsittely vaatii jonkun toisen vastuuhenkilön asiantuntijuutta. Kaikkien tehtävänä on tukea yliopisto-opiskelijan identiteetin rakentumista ja asiantuntijuuden kehittymistä. Jokainen opettaja antaa myös omaan opetukseensa liittyvää ohjausta ja neuvontaa. Ohjauksen eri osa-alueista ovat ensisijaisesti vastuussa seuraavat henkilökunnan jäsenet:

Tutkinto-ohjelmavastaavalla on strateginen kokonaisvastuu ohjauksesta, opetussuunnitelmatyöstä ja tutkinto-ohjelman pedagogisesta kehittämisestä. Hän huolehtii siitä, että ohjaukseen käytettävät resurssit ovat riittävät ja että ohjaustehtävät huomioidaan työsuunnitelmissa. Tutkinto-ohjelmavastaavalla on myös tärkeä rooli HOPS-ohjauksessa erityisesti maisteriopinnoissa.

Ohjausvastaava on tutkinto-ohjelman yhteyshenkilö kaikissa ohjaukseen liittyvissä asioissa. Ohjausvastaavan kolme vastuutehtävää ovat 1) tutkinto-ohjelman pedagoginen kehittäminen,

2) HOPS-opettajien toiminnan tukeminen ja koordinointi ja 3) yleinen ohjausneuvonta. Pedagogiseen kehittämiseen kuuluvat ohjausasioista tiedottaminen ja keskustelun virittäminen, opetussuunnitelmatyöhön ja ohjauskoulutukseen osallistuminen, opiskelijapalautekäytänteiden edistäminen sekä tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelman laatiminen ja päivittäminen. Ohjausvastaavaan voi ottaa yhteyttä kaikissa ohjaukseen liittyvissä asioissa, ja hänen vastuullaan on osoittaa asia tarvittaessa jatkokäsittelyyn. Ohjausvastaavan tehtäviin kuuluu myös mahdollisten ohjausta koskevien ongelma- ja riitatilanteiden ensi vaiheen neuvonta ja sovittelu. Myös ainejärjestöjen valitsemien opiskelijatuutorien toiminnan tukeminen kuuluu ohjausvastaavan tehtäviin.

HOPS-opettajat toimivat opiskelijan tukena opintojen suunnittelussa. Hops-opettajan johdolla käytävät ohjauskeskustelut auttavat opiskelijaa oman henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisessa ja päivittämisessä. HOPS-ohjausta kuvataan tarkemmin osiossa 3 (Keinot ja käytänteet).

Aineenopettajakoulutuksen vastuuhenkilö ohjaa tutkinto-ohjelman opiskelijoita opettajakoulutukseen liittyvissä asioissa ja neuvottelee niistä yhteistyössä aineenopettajan pedagogisista opinnoista vastaavien henkilöiden kanssa. Pedagogisista opinnoista vastaa kasvatustieteiden tiedekunta.

Opiskelijatuutorit tutustuttavat uudet opiskelijat yliopistoon ja antavat käytännön neuvoja opintojen alkuun saattamisessa. Tuutorien tärkeä tehtävä on myös uusien opiskelijoiden ryhmäyttäminen ja yhteisöllistäminen.

Muita tutkinto-ohjelman ohjaustoimijoita ovat tiedekuntatason opintopalveluiden puolesta **opintopäällikkö, opintokoordinaattori, kansainvälisten asioiden koordinaattori** ja **opintos sihteeri**. [tästä poistettu viittaus yleiseen opintoneuvontaan] Opintokoordinaattorit ohjaavat tutkinto-ohjelmia koskevissa opintoasioissa (kuten opintokokonaisuuksien kokonaismerkinnät, opintojen yhtensovittaminen ja hyväksiluvut sekä tutkinnon kokonaisuus) ja tiedottavat ajankohtaisista asioista. Opintopäällikkö ohjaa opiskelijoita erityisesti tutkintorakenteen ja opintosuunnitelmien osalta sekä opiskelijavalintaan, muualla kotimaassa suoritettujen opintojen hyväksilukuun ja aineenopettajakoulutukseen liittyvissä kysymyksissä. Opintos sihteeri neuvoo yleisiin tentteihin, opintorekisteriin ja tutkintotodistuksiin liittyvissä asioissa. Kansainvälisten asioiden koordinaattori ohjaa vaihto-opiskeluun ja ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukuun liittyvissä kysymyksissä. Lisätietoja [Opiskelun oppaasta](#).

Yliopistotason toimijoiden, kuten **opintopsykologin, saavutettavuusyhteyshenkilön** sekä **työelämäpalveluiden henkilökunnan** tehtävät on kuvattu tarkemmin tämän ohjaussuunnitelman toisessa osiossa.

3. Keinot ja käytänteet

Opintojen alussa ohjaus keskittyy uusien opiskelijoiden perehdyttämiseen. Uusille pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelman opiskelijoille lähetetään ennen lukuvuoden alkua tervetulokirje, jossa kerrotaan, miten ensimmäiseen opiskeluvuoteen kannattaa valmistautua ja miten opintojen aloitus käytännössä tapahtuu. Yliopisto-opiskeluun, tutkintorakenteeseen ja opintojen sisältöihin perehdyttämisellä pyritään varmistamaan uusien opiskelijoiden ilmoittautuminen kursseille, jotta opinnot lähtevät joustavasti alkuun. Tuutoritoiminta on tässä arvokasta, ja siksi sen

ylläpitäminen ja kehittäminen on yksi tutkinto-ohjelman tavoitteista (ks. osio 4 Arviointi ja kehittäminen).

Uudet opiskelijat jaetaan syksyllä orientoivien opintojen yhteydessä opiskelijatuutorien ohjaamiin pienryhmiin, joissa opintojen aloitukseen liittyviä käytännön kysymyksiä on mahdollista käsitellä sekä vertaistuen avulla että hiukan pidemmälle ehtineen opiskelijan ohjauksessa. Ohjausvastaava on yhteydessä tuutoreihin jo edellisen kevään aikana ja miettii yhdessä heidän kanssaan, mitä asioita uusien opiskelijoiden on tärkeä tietää, jotta opintojen aloitus sujuisi mahdollisimman helposti. Opintoneuvonnasta ja -ohjauksesta on uusille opiskelijoille paljon yleistä tietoa Opiskelun oppaassa, johon uusia opiskelijoita neuvotaan tutustumaan jo ennen yliopistoon tuloaan.

Pohjoismaisten kielten opiskelijoiden ainekerho Svenssonit on avoin tutkinto-ohjelman kaikille uusille opiskelijoille. Ainekerhon aktiivinen ja monipuolinen toiminta auttaa osaltaan rakentamaan yhteisöllisyyttä opiskelijoiden välille ja toimii siltana tutkinto-ohjelman ja opiskelijoiden yhteistyölle. Pohjoismaisten kielten tutkinto-ohjelma järjestää uusille opiskelijoille syyslukukauden alussa tervetuloilaisuuden, jossa tutkinto-ohjelman henkilökunta ja ainekerhon edustajat esittäytyvät ja kertovat opiskeluun liittyvistä asioista sekä vastaavat opiskelijoiden kysymyksiin.

HOPS-ohjaus

Henkilökohtaisen opetussuunnitelman (HOPS) laatiminen ensimmäisenä opiskeluvuonna auttaa opiskelijaa hahmottamaan oman tutkintonsa rakennetta ja sisältöjä sekä kandidaattiohjelman että maisteriopintojen osalta. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman tavoitteena on tukea opiskelijaa opintojen suunnittelussa sekä edistää opintojen sujuvaa suorittamista. Vastuu suunnitelman tekemisestä ja sen päivittämisestä on kuitenkin opiskelijalla itsellään. HOPS on osa tutkintoa ja siksi sen laatimista edellytetään kaikilta tutkinto-ohjelman omilta opiskelijoilta.

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden tutkinto-ohjelmien yhteisten periaatteiden mukaan opintojen kuluessa käydään kolme HOPS-ohjauskeskustelua. Näistä ensimmäinen käydään orientoivien opintojen osana ensimmäisen opiskeluvuoden kevätlukukauden alussa, seuraava aineopintojen seminaarin yhteydessä ja kolmas syventävien opintojen seminaarin yhteydessä. Ensimmäisen vuoden syyslukukauden loppupuolella opiskelijoille järjestetään HOPS-startti, jossa opiskelijat jaetaan ohjausryhmiin ja jokainen saa oman HOPS-opettajan. Tilaisuudessa on myös mahdollisuuksien mukaan tutkinto-ohjelman alumneja kertomassa opinnoistaan ja kokemuksistaan työelämässä sekä maisterivaiheen opiskelijoita esittelemässä omaa opintopolkuaan. Kevätlukukauden alussa ohjausryhmät osallistuvat HOPS-keskusteluun oman HOPS-opettajan johdolla. Halutessaan opiskelijalla on mahdollisuus myös henkilökohtaiseen ohjauskeskusteluun. Lisäksi opiskelijalla on aina mahdollisuus keskustella opiskelussa vastaan tulevista ongelmista oman HOPS-opettajansa tai ohjausvastaavan kanssa.

HOPS-ohjauksessa keskitytään tutkintorakenteen ja opintojen sisältöjen ohella myös opiskelijan fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin keskustelemalla mm. motivaatioon, ajankäyttöön ja opiskelustrategioihin liittyvistä asioista. Opiskelijaa kannustetaan itsearviointiin ja oman oppimisen reflektointiin sekä työelämään tutustumiseen. Opiskelijalle esitellään yliopiston sisällä toimivia palveluita kuten työelämäpalveluja ja uraohjaajan vastaanottoa. Tarvittaessa HOPS-opettaja osaa neuvoa opiskelijaa hakeutumaan yliopiston yleiseen opintoneuvontaan, työelämäpalveluihin, opintopsykologin tai saavutettavuusyhteyshenkilön vastaanotolle. Opiskelija voi erityisin perustein hakea ja saada erityisjärjestelyjä opintojen saavutettavuuden turvaamiseksi. Erityisiä perusteita voivat olla mm. kuulovamma, näkövamma tai muu aistivamma, lukihäiriö,

paniikkihäiriö, keskittymis- ja/tai tarkkaavaisuushäiriö tai Asperger-oireyhtymä. Erityisjärjestelyistä voi tiedustella lisää yliopiston [saavutettavuusyhteyshenkilöltä](#).

HOPSin merkitys on erityisen tärkeä erilaisten valintojen, kuten valinnaisten opintojen ja maisteriopintojen valinnassa. HOPS-työskentelyn integroiminen luontevaksi osaksi opintoja edesauttaa opiskelun suunnitelmallisuutta ja opiskelijan valmistumista tavoiteajassa. Opiskelija ymmärtää olevansa vastuussa omista opinnoistaan, mutta samalla hän tietää, mistä voi tarvittaessa saada apua. Aineopintojen seminaarin (POHA6 Seminaari I) yhteydessä pidettävät HOPS-keskustelut käydään seminaarin ohjaajan johdolla, mutta mahdollisuuksien mukaan opiskelijalla säilyy myös hänen alkuperäinen HOPS-opettajansa koko opintojen ajan. Kandidaattiohjelman HOPS-ohjauksen tavoitteena on saada opiskelija hahmottamaan oma tutkintonsa (Humanististen tieteiden kandidaatin tutkinto) kokonaisuutena ja ohjata häntä suunnittelemaan opintojaan eteenpäin kohti maisteriopintoja. Maisteriopinnoissa HOPS-ohjaus on liitetty osaksi syventävien opintojen tutkielmaseminaaria ja ohjauskeskustelut käydään tutkinto-ohjelmavastaavan kanssa. Syventävien opintojen HOPS-ohjaus keskittyy opintojen loppuunsaattamista ja valmistumista koskeviin kysymyksiin ja tavoitteena on ohjata opiskelijaa kohti työelämää.

Ohjaus osana opetusohjelmaa

Opiskelija saa jatkuvasti erilaista ohjausta ja palautetta työskentelystään osallistuesaan harjoituskursseille, joita opetusohjelmassa on runsaasti. Myös kirjatenteistä, luentokurssien kertauskuulusteluista ja esseistä opiskelija saa halutessaan arvosanan lisäksi suullista palautetta opettajalta. Tiedon kulku henkilökunnan ja opiskelijoiden välillä varmistetaan siten, että kaikilla opettajilla on henkilökohtainen vastaanottoaika, opiskelijoilla on käytössään sähköpostiyhteys ja useimmilla kursseilla Moodle-alusta, jonka avulla kurssin osanottajat tavoitetaan helposti. Tutkinto-ohjelman opiskelijoilla on myös oma sähköpostilista, jota käytetään yleisiin opintoja koskeviin tiedotteisiin. Tutkinto-ohjelmaa koskevista ajankohtaisista asioista tiedotetaan niin ikään Pohjoismaisten kielten kotisivuilla. Opiskelijat pyritään alusta asti totuttamaan näiden kanavien käyttöön.

Harjoittelu

Tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmaan kuuluu kaksi harjoitteluopintopaksoa, joiden tarkoituksena on kehittää opiskelijan kielitaitoa ja kulttuuritietoutta sekä vahvistaa opiskelijan ammatillisia valmiuksia työelämää ajatellen.

Opintopaksoista POHA5 Kieliharjoittelu on pakollinen kaikille aineopinnot suorittaville opiskelijoille. Kieliharjoittelulla kannustetaan opiskelijaa kansainvälisyyteen ja oman kielitaidon kehittämiseen pohjoismaisissa yhteyksissä. Kieliharjoittelusta järjestetään tiedotustilaisuuksia vähintään kerran lukuvuodessa ja henkilökohtaista neuvontaa saa tarpeen mukaan.

Tutkinto-ohjelman syventävissä opinnoissa tarjottava opintopakso POHS19 Työharjoittelu on osa vaihtoehtoisia opintoja. Työharjoittelulla tuetaan opiskelijan osaamisen karttumista käytännössä ja edistetään työllistymisen mahdollisuuksia koulutusta vastaavalle alalle valmistumisen jälkeen. Harjoittelusta vastaava lehtori huolehtii molempien opintopaksojen neuvonnasta.

Opinnäytteiden ohjaus

Opinnäytteiden ohjauksessa noudatetaan yliopiston ja tiedekunnan linjauksia ja säädöksiä. Ohjauksella tuetaan opiskelijaa opinnäytetyön kirjoitusprosessissa asetetut osaamistavoitteet

huomioon ottaen. Opinnäytteiden ohjaus kytkeytyy kandidaatintutkielman osalta aineopintojen tutkielmaseminaariin (POHA6 Seminaari I) ja pro gradu -tutkielman osalta syventävien opintojen seminaariin (POHS5 Seminaari II). Opiskelija kirjoittaa kandidaatintutkielmansa aineopintojen seminaarin aikana ja hänen pro gradu -tutkielmansa pääsee hyvään alkuun osana syventävien opintojen seminaarityöskentelyä.

Ohjausprosessi alkaa, kun opiskelija sopii oman ohjaajansa kanssa tutkielman aiheesta ja ohjausprosessiin liittyvistä käytännöistä ohjaussuhteen alussa. Samalla opiskelija ja ohjaaja allekirjoittavat erillisen pro gradu -tutkielman työskentelysuunnitelman, jonka malli on yhteinen koko tiedekunnalle. Yhteys ohjaajaan jatkuu tällöin pro gradu -työn valmistumiseen asti.

Opinnäytteiden ohjaus perustuu opiskelijan tieteellisen asiantuntijuuden kehittymisen tukemiseen. Ohjaus on luonteeltaan keskustelevaa ja neuvottelevaa, ja se pyrkii vahvistamaan opiskelijan valmiuksia tuottaa itsenäistä tieteellistä tutkimusta. Ohjausprosessiin kuuluu yhteisiä tapaamisia (seminaarityön eri vaiheiden kommentointi ja lopullisen työn käsittely ja opponointi) ja yksilötapaamisia opettajan kanssa.

4. Arviointi ja kehittäminen

Tutkinto-ohjelmassa annettavaa ohjausta seurataan ja arvioidaan tiedekunnassa yhteisesti kehitetyn opiskelijapalautejärjestelmän avulla. Lisäksi jokainen opettaja voi kerätä palautetta omilta kursseiltaan ja käyttää saamaansa palautetta oman opetuksensa suunnitteluun ja kehittämiseen. Seminaarien yhteydessä opiskelijoilta kerätään ryhmäpalaute siihenastisista kandidaatti- tai maisteriopinnoista, jotta voidaan arvioida opetussuunnitelman toimivuutta. Palaute käsitellään tutkinto-ohjelman henkilökuntakokouksessa ja sen pohjalta kehitetään tutkinto-ohjelman toimintaa. Opiskelijoiden edustaja kutsutaan kokoukseen tarvittaessa. Kerran lukuvuodessa tutkinto-ohjelma järjestää kaikille tutkinto-ohjelman opiskelijoille avoimen palautepäivän, jossa kerättyä palautetta käsitellään yhdessä ja keskustellaan mahdollisista kehittämistoimenpiteistä.

Pohjoismaisten kielten opinto-ohjausta kehitetään etenkin tuutoritoiminnan ja HOPS-ohjauksen osalta. Ohjauksen tarvetta opintojen eri vaiheissa kartoitetaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa kiinnittäen erityistä huomiota siirtymävaiheisiin opinnoissa. Pienryhmissä annettavaa HOPS-ohjausta keskitetään opiskelijoiden työelämä tavoitteiden mukaisesti jakaen ryhmät esim. aineenopettajakoulutuksesta, kääntämisestä ja muiden tiedekuntien opinnoista kiinnostuneille opiskelijoille. Yhteistyötä tuutorien kanssa lisätään kutsumalla tuutorit yhteiseen keskustelutilaisuuteen ennen lukukauden alkua.

Myös opintojen saavutettavuutta kehitetään erityisjärjestelyjä tarvitsevien opiskelijoiden osalta opetuksessa ja ohjauksessa. Erityisjärjestelyt pyritään järjestämään opiskelijan henkilökohtaiset tarpeet huomioon ottaen. Henkilökunnalle varmistetaan mahdollisuus osallistua yliopiston järjestämään ohjauskoulutukseen.

Tutkinto-ohjelman kehittämiskohteisiin kuuluu niin ikään ylimääräisen tuen ja ohjauksen tarjoaminen maisterivaiheen opiskelijoille. Lopputyötään kirjoittaville suunnitellaan järjestettävän gradupiiri, jossa opiskelijat saavat vertaistukea ja/tai ohjausta opettajalta. Tavoitteena on kannustaa opiskelijoita pro gradu -tutkielmien loppuunsaattamisessa.

Tutkinto-ohjelman ohjaussuunnitelma tarkistetaan opetussuunnitelmakauden vaihtuessa ja muutenkin tarpeen mukaan. Päivittämisestä on vastuussa ohjausvastaava, ja tutkinto-ohjelman henkilökunta tai OPS-työryhmä hyväksyy muutokset kokouksessaan. Muutokset yhteiseen dokumenttiin hyväksyy viime kädessä dekaani.

Liite 1

Huom! Tämä ohje ohjaussuunnitelman laatimisesta on julkaistu ohjausvastaavakoulutuksen yhteydessä syksyllä 2012 ja lisätty ohjausvastaavien intrayhteisöön 15.10.2012. Päivityksen on tehnyt yliopiston opintopsykologi Taija Tuominen.

Tässä koulutuksessa ohjaussuunnitelma ymmärretään prosessina, joka rakentuu sarjasta kysymyksiä, joihin osallistujat hakevat yhteistyössä omassa tutkinto-ohjelmassaan vastauksia. Työskentelyn tuloksena syntyvä asiakirja saatetaan myös yksikön johtajan hyväksyttäväksi. Tärkeimmällä sijalla on kuitenkin se prosessi, jossa ko. paperi syntyy. Ohjausvastaavan työn kohteena on erityisesti ohjaustyön virittäminen ja yhteisön ohjaustyön tukeminen omassa tutkinto-ohjelmassa.

KYSYMYKSIÄ OHJAUSSUUNNITELMAN RAKENTAMISEN TUEKSI

- Mitä opintojen ohjaus yliopistossa on? Mitä ohjauksella ymmärretään?
- Mitä ohjauksella tavoitellaan? Mitkä ovat ohjauksen kohteena olevat ydinprosessit?
- Mitä merkitsee / mistä näkee, että ohjaus tai sen kohteena olevat prosessit ovat onnistuneet?
- Millainen on ohjauksen työnjako, roolit ja vastuut (yliopisto-, yksikkö-, ja tutkinto-ohjelmataso toimijat)? (matriisi)
- Miten ohjataan? Millaisia yhteisiä käytänteitä tarvitaan?
- Miten ohjauksen toimivuutta seurataan, arvioidaan ja kehitetään?

Liite 2

HOPS-prosessin tavoitteet

Taija Tuominen 6.5.2014

Tampereen yliopiston tutkintosäännön mukaisesti jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS). Tämä dokumentti on työpaperi, jossa kuvataan HOPS-prosessin yleisiä tavoitteita Tampereen yliopistossa. Tavoitteet ovat opiskelijan tavoitteita, ne on kirjoitettu osaamisperustaisesti ja ne kattavat koko HOPS-prosessin.

Opiskelija osaa suunnitella opintojaan siten, että tutkinto on mahdollista suorittaa tavoiteajassa. **Opiskelija laatii toteuttamiskelpoisen henkilökohtaisen opintosuunnitelman (HOPS), jonka lähtökohtina ovat opetussuunnitelma, tutkintorakenne ja opiskelijan henkilökohtaiset tavoitteet. Hän laatii opintosuunnitelman siten, että se tukee opintojen sujumista ja**

hyvinvointia. Hän kuvaa suunnitelmassa tutkinnon suorittamiseksi tarvittavat opinnot, opintojen etenemisjärjestyksen ja aikataulun. Hän pystyy tekemään valinnan maisterin tutkinnon opintosuunnasta tai maisteriohjelmasta, ja osaa suunnitella kandidaatin tutkinnon opinnot siten, että hakeutuminen haluttuun opintosuuntaan on mahdollista ja sujuvaa. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että

- opiskelija tuntee tutkintonsa rakenteen siten että tietää mistä se koostuu, millaisia valintoja hän voi ja hänen kannattaa tehdä, miten osaaminen karttuu opintopolulla ja mihin vaiheeseen opintoja on hyvä sijoittaa esimerkiksi valinnaiset opinnot, yhteiset opinnot, ulkomaan vaihto-opiskelu ja työharjoittelu
- opiskelija tunnistaa aiemmin hankkimaansa tai opintojen aikana yliopistokoulutuksen ulkopuolella karttuvaa osaamistaan ja osaa tarvittaessa hakea sen hyväksilukemista tutkintoon
- opiskelija pohtii mm. tavoitteitaan, oppimistaan, opiskeluelämäntilannettaan ja työelämäsuuntautumistaan, sekä tekee opiskeluun liittyviä valintoja tämän reflektoinnin ohjaamana.

Opiskelija osaa toteuttaa opintosuunnitelmaansa tarkoituksenmukaisilla tavoilla, arvioida opintojensa etenemistä ja oman toimintansa vaikutusta siihen sekä muuttaa toimintaansa ja suunnitelmiaan tarvittaessa. Opiskelija päivittää HOPSiaan säännöllisesti ja tarpeen mukaan.

Opiskelija tunnistaa ja osaa kuvata oman osaamisensa ja akateemisen asiantuntijuutensa kehittymistä.

Dokumenttia kirjoitettaessa käytetty lähdemateriaali:

- *Tampereen yliopiston tutkintosääntö 22 §*
- *Opetusneuvoston linjaus 3.10.2011: Opintojen ohjaus Tampereen yliopistossa*
- *HE 12/2005: Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yliopistolain muuttamisesta*

Lisäksi materiaalina on käytetty OPPAn ohjausverkoston kokoontumisen HOPS-työskentelyä 15.1.2014. Tavoitteita ovat kommentoineet ohjausvastaavat, opintopäälliköt, opetuksen kehittämispäällikkö Markku Ihonen ja opintokoordinaattori Maarit Moberg.

[i] <https://intra.uta.fi/portal/group/tietopankki/opetusneuvoston-linjaukset> > ”linjauksia 3”

[ii] Katso myös rehtorin päätös tutkinto-ohjelmien ohjausvastaavista ja ohjaussuunnitelmista Tampereen yliopistossa 6.3.2014: https://intra.uta.fi/portal/fi_FI/group/tietopankki/rehtorin-paatoksia#opetus_ja_opiskelu

[iii] <http://www.iso-9001-checklist.co.uk/iso-9001-training.htm>